

ZZP-Beheersmaatregelen voor de gaffer/hoofd licht

1. Inleiding

De NAPA, NCP en AFN zullen bevorderen dat de ZZP-Beheersmaatregelen voor gaffers (hierna: de Maatregelen) worden toegepast door haar leden.

De Maatregelen zijn van toepassing op situaties waarin beoogd wordt dat ten behoeve van een audiovisuele productie zoals een speelfilm of een televisieproductie (hierna: de Productie),:

- a. een gaffer een overeenkomst van opdracht sluit met een opdrachtgever en of;
- b. een gaffer een overeenkomst van opdracht sluit met een facilitair bedrijf als opdrachtgever ten behoeve van een derde, bijvoorbeeld een producent of omroep.

De Maatregelen beogen een beoordelingskader te scheppen waarmee beoordeeld kan worden of er bij aanvang van een opdracht of tijdens de uitvoering daarvan sprake kan zijn van een dienstbetrekking of een overeenkomst van opdracht tussen de gaffer en de opdrachtgevende producent of het facilitaire bedrijf. Bij het opstellen van dit beoordelingskader is uitgegaan van de Toelichting Beoordeling Arbeidsrelaties en bijlage 3 bij het Handboek Loonheffingen en de jurisprudentie waarop deze documenten zijn gebaseerd. Een nadere toelichting is als bijlage bij deze Maatregelen gevoegd.

Toetsingskader

Als de praktijk van de getoetste werkrelatie overeenkomt met de hieronder uiteengezette werkwijze kan op basis van een overeenkomst van opdracht worden gewerkt. Ook wanneer alle andere criteria behalve criteria “inbedding van het werk” en “persoonlijke uitvoering van het werk” wijzen in de richting van een overeenkomst van opdracht, dan mag een producent ervan uitgaan dat geen sprake is van een arbeidsovereenkomst, mits in de praktijk voor de overige criteria wordt gewerkt zoals omschreven in dit kader en dat ook wordt getoetst. Wanneer er naast de criteria “inbedding van het werk” en “persoonlijke uitvoering van het werk” ook andere criteria in de richting van een arbeidsovereenkomst wijzen, kan aan de Maatregelen niet meer de zekerheid worden ontleend dat geen sprake is van een arbeidsovereenkomst. In dat geval ligt het voor de hand om gebruik te maken van de hardheidsclausule in paragraaf 15 van de Maatregelen en verwijzen we je naar de Stoplichttoets voor nader onderzoek.

Opbouw per criterium

Per criterium wordt steeds aangegeven hoe hieraan invulling moet worden gegeven voor de kwalificatie buiten dienstbetrekking en in de laatste alinea wordt aangegeven welke invulling van de praktijk zal wijzen richting een arbeidsovereenkomst.

2. Aard van de werkzaamheden

De werkzaamheden van gaffers zijn specialistisch van aard en dienen het doel van de uiteindelijke Productie. In de opdrachtschrijving die is opgenomen in de overeenkomst van opdracht dient — met het oog op het benodigde specialisme — concreet te worden benoemd en duidelijk te worden gespecificeerd welk advies, welk product of welke bijdrage aan het beoogde resultaat wordt verlangd en – indien van toepassing - aan welke kwalitatieve parameters deze dienen te voldoen. Daaruit volgt dat de werkzaamheden zekere overeenkomsten vertonen met een resultaatsverbintenis, met dien verstande dat de gaffer gebonden is aan het opleveren van een bepaald resultaat van de opdracht onder bepaalde kwaliteitsvoorwaarden en binnen een bepaalde termijn. Als de werkzaamheden ook het maken/ontwerpen van een lichtplan betreft – zoals vaak het geval is bij scripted producties - , zie ook Beheersmaatregel Lichtontwerper. De gaffer is al in een vroeg stadium bij de Productie betrokken en heeft door zijn inbreng invloed op de (deels)begroting en planning van de uren en de

Versie 29 september 2025

(creatieve) oplossing die daarbij hoort en het bewaken van de kwaliteit. Met zijn specialisme bepaalt hij mede hoe invulling wordt gegeven aan de Productie. Daarbij is niet relevant bij welk soort productie de gaffer zijn werkzaamheden verricht. Of het nu een locatiewaarductie of een studioproductie is, de gaffer zal met zijn specialisme mede bepalen hoe de Productie in beeld wordt gebracht. Contractueel zal worden vastgelegd wat de gevolgen kunnen zijn als het beoogde resultaat niet zal worden gerealiseerd.

De werkzaamheden van een gaffer kunnen worden omschreven als het vanuit het eigen specialisme ontwikkelen en uitvoeren van een lichtplan als uitwerking van de globale visie van de regisseur, en Director of Photography (DOP); het zorgdragen voor zowel het creatieve deel als de technische en logistieke organisatie van het lichtplan. De gaffer adviseert bij de pre-productie welke lampen, grip, generatoren etc. nodig zijn. Dat heeft direct impact op huurkosten, transport en crewgrootte. Tijdens productie kan de gaffer oplossingen aandragen die goedkoper/efficiënter zijn (bijv. LED vs. HMI, kleiner lichtplan, minder generatoren). De eindbeslissing over budget ligt bij de producent, maar de gaffer's inschatting weegt zwaar mee in wat realistisch en haalbaar is. De gaffer neemt zelfstandig beslissingen binnen richtlijnen en informatie van DOP, productie en in dialoog met de andere Heads of Department.

De gaffer is betrokken bij het proces vanaf de pre-productiefase en heeft departement-overstijgende contacten; hij overziet consequenties van problemen en oplossingen voor aanverwante departementen en geeft advies aan productie. Hij stuurt – indien van toepassing - de assistenten binnen het lichtteam aan door het werk te coördineren, te verdelen en inhoudelijke aanwijzingen of instructies te geven ten aanzien van het beoogde resultaat; De gaffer ziet erop toe dat tijdens de productie de resultaten van het eigen werk en het werk van assistenten gehaald worden. De gaffer signaleert budgettekorten en rapporteert daarover richting producent.

Vervolgens kan de gaffer met de DOP , belichters en de regisseur, het beoogde resultaat worden vormgegeven, waarbij iedereen zijn specialistische kennis toepast en deelt.

De aard van de werkzaamheden brengt met zich dat de gaffer de aanwijzingen ten aanzien van het eindproduct invult en toepast, waarbij van groot belang is dat de gaffer steunt op eigen expertise verkregen door scholing en ervaring. De aard van de werkzaamheden brengt daarnaast mee dat gecoördineerd moet worden samengewerkt met (alle) andere relevante betrokkenen bij de totstandkoming van de Productie.

Indien de werkzaamheden van de gaffer mede het acht slaan op aanwijzingen van een collega zoals een regisseur betreffen, kunnen deze aanwijzingen worden gezien als gecoördineerde samenwerking.

3. Duur van de werkzaamheden

Een aanvaardbare duur van een opdracht. We onderscheiden opdrachten met een duidelijk begin en eind van de opdracht (bijvoorbeeld door het opleveren van het eindproduct of einde van het project) en opdrachten die dat niet hebben maar voor een bepaalde periode in tijd worden aangegaan.

A. Opdrachten voor een bepaalde duur in tijd

Voor deze opdrachten kan de duur worden afgelezen uit onderstaande tabel. Voor opdrachten met een duidelijk begin en einde van de opdracht (kop en staart opdrachten) geldt deze tabel niet.

Duur van de opdracht	Gemiddeld aantal uren per week				
	0 - 4 uur	4 – 16 uur	16 – 24 uur	24 – 32 uur	Meer dan 32 uur
0 – 3 maanden					
3 – 6 maanden					
6 – 12 maanden					
12 – 24 maanden					

meer dan 24 maanden					
---------------------	--	--	--	--	--

Deze tabel is ontleend aan de “Weging Standaard Vragenlijst” van de Webmodule beoordeling arbeidsrelaties. Alle opdrachten waaraan in de Webmodule qua omvang en duur meer dan vijf punten worden toegekend, dienen als ‘te lang’ te worden beschouwd voor een werkrelatie buiten dienstbetrekking. Deze zijn in bovenstaande tabel donkergrijs gearceerd. De combinaties die lichtgrijs zijn gearceerd, leveren geen indicatie op voor een dienstbetrekking, maar ook geen indicatie dat buiten dienstbetrekking kan worden gewerkt.

Indien sprake is van meerdere achtereenvolgende opdrachten buiten dienstverband gedurende een kalenderjaar en iedere opdracht op zichzelf beschouwd een aanvaardbare duur heeft op basis van bovenstaande tabel, dient de totale duur van alle opdrachten bij elkaar opgeteld nog steeds aanvaardbaar te zijn op basis van bovenstaande tabel.

B. Overwegingen voor opdrachten voor de duur van een project ('kop en staart' opdrachten)

Bij werkzaamheden gedurende een Productie met een duidelijke kop en staart is bovenvermelde tabel niet van toepassing. Als een Productie met een duidelijke kop en staart kunnen worden beschouwd één speelfilm of televisieproductie. Bij televisieproducties met meerdere seizoenen geldt ieder seizoen als één Productie, meerdere seizoenen van dezelfde televisieproductie tellen elk als een aparte Productie. Het zonder meer inhuren van dezelfde gaffer voor een vervolgseizoen is een indicatie voor een dienstverband. Ook bij inhuren voor een vervolgseizoen zal daarom opnieuw de afweging moeten worden gemaakt of deze Maatregelen dit mogelijk maken.

Na afloop van de werkzaamheden en oplevering van het resultaat van de opdracht, komt de overeenkomst ten einde en zal de gaffer geen werkzaamheden meer verrichten voor de Productie.

Is eerder door de gaffer binnen een dienstverband gewerkt dan vormt dat een indicatie dat de nieuwe samenwerking eveneens zal kwalificeren als dienstverband indien de werkzaamheden, de aansturing en werkwijze gelijk is/blijft. Indien een gaffer gedurende een periode langer dan 24 maanden voor meer dan 16 uur of meer per week aaneengesloten voor meerdere producties voor één producent werkzaamheden verricht, dan geldt dit als een indicatie voor een dienstverband.

4. Manier waarop de werkzaamheden zijn bepaald

De gaffer dient vrij te zijn in de manier waarop hij zijn werkzaamheden uitvoert, met dien verstande dat aanwijzingen en instructies met betrekking tot het resultaat van de opdracht opgevolgd dienen te worden voor zover deze passen binnen de kaders van artikel 7:402 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek. Binnen dit kader vallen in overwegende mate richtinggevend aanwijzingen van de aanwezige regisseur over het eindproduct die de gaffer niet sterk belemmeren bij de inzet van zijn specialistische expertise. De gaffer heeft binnen de kaders ten aanzien van het beoogde eindresultaat ruimte om met inzet van de eigen expertise invulling te geven aan de opdracht. Aanwijzingen ter nadere bepaling van de verlangde prestaties en omtrent de uitvoering van de opdracht als bedoeld in artikel 7:402 lid 1 van het Burgerlijk Wetboek - kort gezegd de “wat-vraag” - vallen eveneens binnen dit kader. Degelijke aanwijzingen behoeven niet te worden opgevolgd door de gaffer. Dit geldt ook voor niet tijdig gegeven en niet verantwoorde aanwijzingen.

Aanwijzingen en instructies die verder gaan dan in de voorgaande alinea omschreven - kort gezegd de “hoe-vraag” duiden op het bestaan van een dienstverband.

Indien het voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijk is, zulks ter beoordeling van de werkende, dat de werkende:

- samenwerkt of overlegt met anderen , of;
- op een bepaalde locatie werkt, of;
- toegang dient te hebben tot de data(systemen) en materialen van de opdrachtgever,

dan is dat toegestaan in afstemming met de opdrachtgever. In de opdrachtomschrijving dient gemotiveerd te worden aangegeven waarom dit voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijk is.

Indien bij het aangaan van de productie enkel is bepaald welke functie de gaffer zal vervullen, zonder nadere uitwerking van de werkzaamheden of resultaten die deze werkzaamheden zal moeten opleveren en de ruimte van eigen creatieve invulling daarbij, dan is dat een indicatie voor een dienstverband.

5. Manier waarop de werktijden zijn bepaald

Indien het voor de uitvoering van de opdracht noodzakelijk is dat de gaffer op bepaalde tijdstippen de opdracht uitvoert teneinde te kunnen samenwerken met anderen, dan wordt dat afgestemd met de voor de planning verantwoordelijke persoon zoals een uitvoerend producent/regisseur/eindredacteur/productieleider. In de opdrachtomschrijving dient gemotiveerd te worden aangegeven waarom dit voor de uitvoering van de opdracht wenselijk is. Hierbij speelt mee dat de werkzaamheden locatie-gebonden zijn. Voor Draaidagen is de noodzaak van gecoördineerde samenwerking op een Draailocatie een gegeven. Buiten draai-, opname-testdagen bepaalt de gaffer zelf zijn werktijden en dan wordt, waar nodig, (op eigen initiatief) gecoördineerd samengewerkt met andere professionals.

Indien de producent - ook in gevallen waarin dat niet nodig is voor de totstandkoming van of voortgang van de productie - de werktijden en locatie van de gaffer bepaalt, is dat een indicatie voor een dienstverband.

6. Inbedding van het werk

Het is toegestaan dat de te verrichten werkzaamheden een wezenlijk onderdeel van de bedrijfsvoering van de opdrachtgever vormen, met dien verstande dat de werkzaamheden onderdeel uitmaken van het overkoepelende proces van het vervaardigen van een Productie in de brede zin van het woord.

In de praktijk dient inbedding van het werk niet automatisch te worden aangenomen. De producent belegt specialistische (creatieve) rollen, zoals die van een gaffer buiten haar organisatie. De organisatie van de producent ziet toe op het organiseren, (doen) financieren, coördineren en exploiteren van een productie. Hierbij functioneert de producent als creatieve spin in het web. Wij menen dat inbedding moet worden beoordeeld ten opzichte van de *eigen* organisatie en bedrijfsvoering van de producent (zoals overwogen in het Deliveroo-arrest). In dat licht kan worden aangenomen dat geen sprake is van inbedding van het werk. De Belastingdienst beoordeelt dit criterium ten opzichte van het eindproduct (de productie) en meent dat er eerder wel dan niet sprake zal zijn van inbedding van het werk, omdat het (ontwikkelen en) uitvoeren van een lichtplan essentieel is voor het eindproduct.

7. Inbedding van de werkende

De gaffer dient zo min mogelijk ingebed te zijn in de organisatie van de opdrachtgever. Bij het uitvoeren van de werkzaamheden dient acht geslagen te worden op het hiernavolgende.

- De gaffer neemt uitsluitend deel aan overleggen voor zover dit wenselijk is voor de uitvoering van de opdracht.
- De gaffer neemt geen deel aan personeelsactiviteiten bestemd voor werknemers van de opdrachtgever, behoudens voor zover deze direct zijn gelieerd aan de Productie waarvoor de werkzaamheden zijn uitgevoerd (zoals closing borrel en – eventueel – de première).

Versie 29 september 2025

- Met de gaffer worden geen beoordelings- of evaluatiegesprekken gevoerd. Dit laat onverlet dat de gaffer gehouden is de opdrachtgever op de hoogte te houden van zijn werkzaamheden ter uitvoering van de opdracht en gehouden is verantwoording te doen van de wijze waarop hij zich van de opdracht heeft gekweten.
- De gaffer maakt alleen gebruik van de bedrijfssystemen en de faciliteiten van de opdrachtgever indien en voor zover dit aantoonbaar noodzakelijk is voor uitvoering van de opdracht en dit gemotiveerd in de overeenkomst van opdracht wordt vastgelegd. In beginsel werkt de gaffer met zijn eigen materiaal en kiest in gevallen zelf welke materialen passen bij het geformuleerde einddoel/resultaat van de Productie, dan wel stelt dit vast in overleg. Als dit niet mogelijk is wordt een zakelijke vergoeding betaald voor het gebruik van de materialen van de opdrachtgever.
- Het is de gaffer toegestaan om zonder enige inhoudelijke beperking ook voor derden werkzaamheden te verrichten. Er vindt alleen afstemming plaats in verband met een eventuele planning van draai- of opnamedagen.
- De gaffer neemt geen deel aan trainingen of opleidingen van de opdrachtgever. Slechts in uitzonderlijke gevallen en waar dit noodzakelijk is kan er een korte technische gebruiksinstructie worden gegeven.

Indien de gaffer gebruik maakt van systemen, software of materiaal bijvoorbeeld van de opdrachtgever is dit een indicatie voor inbedding van de werkende. Wanneer aangetoond kan worden dat het gebruik hiervan noodzakelijk is voor de kwaliteit van de AV-productie, dan duidt deze omstandigheid niet op een dienstverband.

Indien het de gaffer niet is toegestaan werkzaamheden te verrichten voor anderen, met als gevolg dat het de gaffer onmogelijk wordt gemaakt meer dan drie opdrachtgevers te hebben gedurende een jaar tijd, betreft dat een indicatie voor een dienstverband.

8. Persoonlijke uitvoering van het werk

Indien contractueel vrije vervanging is overeengekomen zodat de gaffer (zonder dat toestemming hoeft te worden verleend door de producent) zich kan laten vervangen, dan wijst dit op de afwezigheid van een dienstverband. Indien het gedurende de uitvoering van de overeenkomst niet tot vervanging komt, omdat dit niet nodig is, dan kan dit niet worden aangemerkt als een omstandigheid die duidt in de richting van een dienstverband. Anders gezegd, als geen gebruik wordt gemaakt van deze contractuele afspraak, dan wijst dat niet op een dienstbetrekking. Indien in de overeenkomst vrije vervanging is uitgesloten is dit een omstandigheid die duidt dit richting een dienstverband.

9. Totstandkoming afspraken

Veelal zal de gaffer worden benaderd vanwege zijn expertise en eerdere werk. Bij deze eerste kennismaking wordt veelal een grove schets van de Productie gegeven. Het staat de gaffer altijd vrij de opdracht te weigeren. De afwegingen daarbij kunnen commercieel, inhoudelijk of artistiek van aard zijn. Als de overeenkomst van opdracht met de gaffer door de opdrachtgever wordt opgesteld, dan is dat een indicatie voor een dienstverband, maar als de gaffer hierop aanpassingen kan doen en er dus ruimte is voor onderhandeling dan wijst dit op werken buiten dienstbetrekking. Zijn de wijzigingen op de standaard overeenkomsten voor iedere gaffer gelijk, dan is weer geen sprake van onderhandeling en is dat een indicatie voor een dienstverband.

Indien de gaffer geen of slechts beperkt onderhandelingsruimte krijgt en enkel de aan hem voorgelegde overeenkomst kan accepteren of niet, dan is dat een indicatie voor een dienstverband.

10. Manier van bepaling van de beloning

Versie 29 september 2025

De opdrachtgever zal veelal een beloning voorstellen aan de gaffer maar ook de gaffer kan de onderhandeling openen. Dat kan zijn een bepaald tarief per uur of, per dag of een totaalbedrag. Een voorstel van de gaffer tot opening van de onderhandeling/aanpassing van de beloning zal worden besproken. Naast de overeengekomen beloning kan de gaffer geen aanspraak maken op verlofuren, vakantiegeld, of vergoeding van studiekosten. In geval van draaidagen in het buitenland kan worden overeengekomen dat reis- en verblijfkosten en een tegemoetkoming in kosten voor eten in rekening kunnen worden gebracht.

Indien de gaffer wordt doorbetaald tijdens verlof of ziekte, is dat een indicatie voor een dienstverband. Als feitelijk voor alle gaffers (altijd) dezelfde vergoedingen worden overeengekomen, geldt dit ook als een indicatie voor een dienstverband.

11. Manier van betaling van de beloning

Betaling van de beloning zal plaats vinden na ontvangst van een factuur die aan alle wettelijke vereisten voldoet.

Indien ook zonder factuur vergoedingen worden overgemaakt, is dat een indicatie voor een dienstbetrekking.

12. Hoogte van de beloning

De producent en de gaffer zullen voor alle producties een beloning met elkaar overeenkomen die nooit lager is dan het vastgestelde minimum tarief voor de overeengekomen werkzaamheden op basis van het Opdrachtkompas van Berenschot en daarbij behorende minimum starttarieven voor zzp'ers. Het Opdrachtkompas en de minimum starttarieven voor zzp'ers zijn door Bureau Berenschot vastgesteld aan de hand van een benchmark van twee aanpalende CAO's, te weten de CAO Toneel en Dans en de CAO voor omroeperspersoneel in opdracht van de Ketentafel Film en AV productie en geaccepteerd door de deelnemers van deze Ketentafel bestaande uit verenigingen van opdrachtnemers en opdrachtgevers in de Film en AV sector. Het basisuurtarief voor een opdracht dat is afgeleid uit deze twee CAO's is verhoogd met een opslagfactor van 74,45%. De opdrachtgever zal op verzoek kenbaar maken hoe volgens hem de opdracht moet worden gewogen zodat opdrachtgever en gaffer op basis hiervan kunnen onderhandelen over de hoogte van de beloning.

Indien een vergoeding wordt betaald die bijvoorbeeld gelijk is aan of slechts 50% meer is dan de in de benchmark van twee aanpalende CAO's, te weten de CAO Toneel en Dans en de CAO voor omroeperspersoneel genoemde vergoeding voor een werknemer die hetzelfde werk zou verrichten, is dat een indicatie voor een dienstverband.

13. Commerciële risico's van de werkende

De gaffer is aansprakelijk voor door hem bij de uitvoering van de opdracht veroorzaakte schade (aan derden) en dient een bedrijfs- of beroepsaansprakelijkheidsverzekering af te sluiten met een toerekenende dekking.

Indien een beloning in de vorm van een uurtarief of dagtarief is afgesproken, zal de gaffer alleen een vergoeding ontvangen voor daadwerkelijk gewerkte uren/dagen.

Indien een totaalbedrag is afgesproken, zal dat bedrag alleen verschuldigd zijn na volledige voltooiing van de opdracht ongeacht de hoeveelheid tijd die de gaffer hiervoor benodigd heeft. Er zal dan geen sprake zijn van enige vergoeding van meerwerk.

De gaffer loopt het risico dat zijn opdracht wordt beëindigd wanneer de resultaten onvoldoende zijn of wanneer de opdrachtgever, door een oorzaak die de opdrachtgever redelijkerwijs niet heeft kunnen voorkomen en die buiten haar controle ligt, vroegtijdig - en indien nodig onverwijld - de Productie moet beëindigen of uitstellen.

In geval van ziekte van de gaffer wordt geen verzuimtraject gestart.

Indien de gaffer fouten maakt bij de uitvoering van de opdracht, zal hij daarvoor niet gecompenseerd worden. Indien dit mogelijk is binnen planning en de feitelijke gang van zaken bij een Productie, kan de producent de gaffer verplichten de fout voor eigen rekening te herstellen.

Indien de gaffer geen enkel risico draagt voor het resultaat van de opdracht, dan is dat een indicatie voor een dienstverband.

14. Gedrag als ondernemer

De gaffer onderscheidt zich als ondernemer door het bezoeken van vakbeurzen, onderhouden van apparatuur, bijscholing op het gebied van nieuwe apparatuur en het daarmee oefenen in eigen tijd.

De gaffer dient ten genoegde van de opdrachtgever aannemelijk te maken dat hij als ondernemer voor de inkomstenbelasting kan worden aangemerkt. Daartoe dient de gaffer de volgende gegevens aan de opdrachtgever te overleggen.

- Bewijs van inschrijving in de Kamer van Koophandel
- Opgave van het BTW-nummer

En,

- een overzicht van eerdere opdrachtgevers gedurende een periode van 24 maanden voorafgaande aan het beoogde ingangstijdstip van de opdracht
- de duur van eerdere opdrachten gedurende een periode van 24 maanden voorafgaande aan het beoogde ingangstijdstip van de opdracht
- een overzicht van inspanningen op het acquireren van nieuwe opdrachten
- een overzicht van werkzaamheden of gemaakte kosten gericht op het in stand houden of versterken van de reputatie en/of naamsbekendheid van de gaffer

welke verklaringen zijn gebundeld in het Formulier Ondernemerschap dat een bijlage vormt bij de overeenkomst van opdracht.

Geen inschrijving bij de Kamer van Koophandel, geen website, geen bedrijfsmaterialen of andere investeringen en geen andere opdrachtgevers geven een indicatie voor een dienstverband.

15. Hardheidsclausule

Indien zich een situatie voordoet waarin het niet mogelijk om binnen de kaders van de Maatregelen een overeenkomst van opdracht te sluiten met een werkende, kan een producent een verzoek voorleggen aan een door het bestuur van de NAPA, NCP of AFN aan te wijzen externe deskundige om overleg te plegen over het alsnog sluiten van een overeenkomst van opdracht met een gaffer.

16. Bewaking van de Maatregelen

De opdrachtgever zal (desgewenst tijdens en) na afloop van de opdracht in overleg met de gaffer nagaan of aan de Maatregelen bij voortdoring is voldaan. De uitkomst van dit overleg zal schriftelijk worden vastgelegd.

Toelichting bij de ZZP-Beheersmaatregelen **voor gaffers**

1. Wettelijk kader

Het antwoord op de vraag of een producent loonbelasting en sociale verzekeringspremies dient in te houden op het aan een gaffer verschuldigde honorarium, is afhankelijk van het al dan niet aanwezig zijn van een arbeidsovereenkomst tussen een gaffer en een producent.

Het wettelijk kader voor de arbeidsovereenkomst is opgenomen in titel 10 van boek 7 van het Burgerlijk Wetboek. Dit kader is dwingendrechtelijk aard. Dat wil zeggen dat partijen niet van dit wettelijk kader mogen afwijken. Is er sprake van een arbeidsovereenkomst, dan mogen partijen niet afzonderlijk en ook niet in onderling overleg bepalen dat daarvan toch geen sprake is. Anders gezegd, niet van belang is of de producent en/of de gaffer daadwerkelijk de bedoeling hebben om hun overeenkomst al dan niet onder de wettelijke regeling van de arbeidsovereenkomst te laten vallen. Het cruciale punt is of de overeengekomen rechten en verplichtingen voldoen aan de wettelijke omschrijving van de arbeidsovereenkomst. De bedoeling van partijen speelt op grond van de huidige rechtspraak geen rol bij de vraag of hun overeenkomst wel of niet moet worden aangemerkt als een arbeidsovereenkomst.

2. Wat hebben partijen met elkaar afgesproken?

Voordat kan worden toegekomen aan beantwoording van de vraag of de overeenkomst tussen een producent en een gaffer als een arbeidsovereenkomst moet worden gekwalificeerd, moet eerst worden vastgesteld wat partijen nu precies met elkaar hebben afgesproken. Daarbij is het niet genoeg om alleen maar te kijken naar de letterlijke tekst van het contract. Ook moet men zich de vraag stellen hoe die tekst in alle redelijkheid bedoeld kan zijn. Daarbij speelt mee wat een producent en een gaffer in redelijkheid van elkaar mogen verwachten. Om dat beter te kunnen inschatten telt mee tot welke maatschappelijke groep de producent en de gaffer behoren en hoe juridisch onderlegd zij beiden zijn. Van een producent mag op dit vlak meer verwacht worden dan van een gaffer.

Om onduidelijkheden te voorkomen is het van belang dat in de overeenkomst tussen de producent en de gaffer de gemaakte afspraken zo duidelijk en volledig mogelijk worden opgenomen.

3. Is sprake van een arbeidsovereenkomst? (gezag, arbeid, loon)

De arbeidsovereenkomst is de overeenkomst waarbij de ene partij, de werknemer, zich verplicht om voor zekere tijd voor de andere partij, de werkgever, te werken, in ruil voor loon. Op grond van deze definitie werkt de werknemer in dienst van de werkgever (gezagsverhouding).

Materieel gezag

Er kan sprake zijn van een gezagsverhouding als de producent de gaffer voor de uitvoering van de opdracht aanwijzingen en instructies over de wijze waarop de gaffer de werkzaamheden dient uit te voeren kan geven die de gaffer moet opvolgen. De Producent hoeft de aanwijzingen en instructies niet daadwerkelijk te geven; de mogelijkheid daartoe is al voldoende. Daarbij past de kanttekening dat deze enkele (contractuele) mogelijkheid op zichzelf niet voldoende is voor het kunnen aannemen van materieel gezag; zij dient daadwerkelijk betekenis te hebben voor de gaffer door daadwerkelijke gebruikmaking daarvan door de Producent. Aanwijzingen en instructies met betrekking tot het resultaat van de opdracht, leveren geen materieel werkgeversgezag op.

Formeel gezag

Er kan ook sprake zijn van een gezagsverhouding als de gaffer zich moet houden aan de regels die binnen de organisatie van de producent gelden, tenzij deze richtlijnen zien op het bewaken van de veiligheid..

Persoonlijk arbeid verrichten en betaling van loon

In het kader van deze Maatregelen wordt als uitgangspuntgeen keuze gemaakt of dat de gaffer zelf de opdracht moet uitvoeren en dat hij zichzelf dus niet mag laten vervangen door een ander (optie a) of dat de gaffer zich wel vrijelijk mag laten vervangen (optie b). Het spreekt voor zich dat de gaffer beloond wordt voor het uitvoeren van de opdracht.

4. Holistische toets

Alleen toetsen of sprake is van arbeid, gezag en loon is niet voldoende om te beoordelen of sprake is van een arbeidsovereenkomst. Alle feiten en omstandigheden zijn van belang en zij moeten in onderling verband bekeken worden. Daarbij is niet één enkel feit of één enkele omstandigheid beslissend; het gaat om het totaalbeeld (holistische toets). Hoe zwaar een contractuele afspraak meeweegt binnen de holistische toets, hangt af van wat die afspraak voor de gaffer betekent. Wordt er een afspraak gemaakt die in de praktijk niet veel betekent voor de gaffer, dan weegt die afspraak naar rato mee bij de beoordeling of er wel of niet sprake is van een arbeidsovereenkomst.

De Hoge Raad heeft beslist dat bij deze holistische toets o.m. moet worden gekeken naar de volgende feiten en omstandigheden:

1. de aard van de werkzaamheden
2. de duur van de werkzaamheden
3. de manier waarop de werkzaamheden zijn bepaald
4. de manier waarop de werktijden zijn bepaald
5. de mate waarin de werkzaamheden onderdeel zijn van de organisatie van de opdrachtgever
6. de mate waarin de opdrachtnemer onderdeel is van de organisatie van de opdrachtgever
7. wel of geen verplichting het werk persoonlijk uit te voeren
8. de manier waarop afspraken tot stand zijn gekomen
9. de manier waarop de beloning is bepaald en wordt uitbetaald
10. de manier waarop de beloning wordt uitbetaald
11. de hoogte van de beloning
12. de mate waarin de opdrachtnemer bij de opdracht commercieel risico loopt
13. de mate waarin de opdrachtnemer zich als ondernemer gedraagt of kan gedragen

Al deze feiten en omstandigheden in hun onderlinge samenhang zijn van belang. Daarom moet worden gekeken naar alle relevante feiten en omstandigheden bij de beoordeling of er wel of niet sprake is van een arbeidsovereenkomst. Sommige feiten en omstandigheden wijzen meer op een arbeidsovereenkomst, andere meer op een overeenkomst van opdracht. Een voorbeeld hiervan is dat aan camerapersonen die meewerken aan de totstandkoming van een AV-productie, auteursrechten en naburige rechten toe. De overdracht van deze rechten aan de producent duidt op werken buiten loondienst.

5. Praktische toepassing van de Maatregelen

In de Maatregelen worden de bovenstaande dertien door de Hoge Raad genoemde criteria ieder afzonderlijk nader uitgewerkt voor de specifieke arbeidsrelatie tussen een gaffer en een producent. De uitwerking is daarbij zodanig dat wanneer de arbeidsrelatie op een bepaald criterium binnen de daarvoor in de Maatregelen

Versie 29 september 2025

geschetste kaders blijft, er van uit mag worden gegaan dat dit criterium wijst in de richting van een overeenkomst van opdracht. Hierbij geldt een uitzondering voor de criteria “inbedding van het werk” (paragraaf 6) en “persoonlijke uitvoering van het werk” (paragraaf 8); deze kunnen wijzen in de richting van een arbeidsovereenkomst. Bij het criterium “inbedding van het werk” is de Belastingdienst over het algemeen deze mening toegedaan. Enkel uit het oogpunt van risicobeheersing kiezen wij in deze Maatregel ervoor om de discussie over dit standpunt met de Belastingdienst niet te voeren. Bij het criterium “persoonlijke uitvoering van het werk” zal dit het geval zijn wanneer geen sprake is van vrije vervanging.

Ook wanneer alle andere criteria behalve de criteria “inbedding van het werk” en “persoonlijke uitvoering van het werk” wijzen in de richting van een overeenkomst van opdracht, dan mag een producent er van uitgaan dat geen sprake is van een arbeidsovereenkomst, mits in de praktijk voor de overige criteria wordt gewerkt zoals omschreven in dit kader en dat ook wordt getoetst. Wanneer er naast de criteria “inbedding van het werk” en “persoonlijke uitvoering van het werk” ook andere criteria in de richting van een arbeidsovereenkomst wijzen, kan aan de Maatregelen niet meer de zekerheid worden ontleend dat geen sprake is van een arbeidsovereenkomst. In dat geval ligt het voor de hand om gebruik te maken van de hardheidsclausule in paragraaf 15 van de Maatregelen. Heel veel speelruimte zal hierbij niet aanwezig zijn.

TESTVERSIE